

HENRYK OPIŃSKI

* 20 I 1931, Raków Mały

† 16 I 2023, Warszawa

Henryk Marian Opiński urodził się we wtorek 20 stycznia 1931¹ roku w Rakowie Małym² z ojca Wacława i Reginy Opińskich. Studia wyższe podjął po II wojnie światowej, zapewne na początku lat 50. XX w., na co wskazuje fakt skierowania go do pracy na podstawie nakazu z 19 czerwca 1953 roku. Jedynie na podstawie umów o pracę zawieranych z nim przez dyrekcje szczycieńskich liceów ogólnokształcących można ostrożnie przyjąć, że na studiach pierwszego stopnia zajmował się polonistyką, skoro w tych szkołach nauczał języka polskiego. Nie ma natomiast wątpliwości, że studia drugiego stopnia odbył na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskując 29 listopada 1962 roku dyplom magistra pedagogiki. W odpisie dyplomu podano (zachowuję pisownię oryginalną):

Godło państwa. DYPLOM UKOŃCZENIA STUDIÓW WYŻSZYCH

Fotografia zaopatrzona pieczęcią z godłem państwa i napisem w otoku – Uniwersytet Warszawski. Własnoręczny podpis, nieczytelny.

Uniwersytet Warszawski. Nr 1060/37447/63. DYPLOM.

Ob. Henryk Marian Opiński, urodzony dnia 20 stycznia 1931 r. w Rakowie Małym, po odbyciu studiów wyższych w latach 1958/59–1960/61 specjalizując się w zakresie pedagogiki i złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem dobrym otrzymał w dniu 29 listopada 1962 r. DYPLOM UKOŃCZENIA STUDIÓW WYŻSZYCH stopnia drugiego na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego i uzyskał tytuł magistra pedagogiki. Rektor (-) St. Turski. Pieczęć okrągła z godłem państwa i napisem w otoku: Uniwersytet Warszawski w Warszawie. Dziekan (-) R. Wroczyński. Warszawa, dnia 2 stycznia 1963 r.

Zgodność z oryginałem stwierdzam, Sekretarz U.W. Pieczęć okrągła z godłem państwa i napisem w otoku: Uniwersytet Warszawski w Warszawie. Warszawa, dnia 21.II.1963 r.

Zgodność niniejszego odpisu z odpisem stwierdzam:

Dyrektor Liceum
/ Albin Budzyński/

Szczytno, dnia 17.IX.1964

¹ Według IPN Henryk Opiński urodził się nie 20, lecz 2 I 1931 roku. *Biuletyn Informacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu*; <https://katalog.bip.ipn.gov.pl/informacje/58258> (27 I 2025).

² Raków Mały to dawna wieś, która od 1977 roku znalazła się w granicach północnej części Piotrkowa Trybunalski i leży wzdłuż zachodniej sekcji ulicy Scaleniowej.

Na podstawie danych *Biuletynu Informacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu* da się prześledzić przebieg zatrudnienia Henryka Opińskiego, który od samego początku związał swe losy zawodowe ze służbą w organach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych:

- 1) 1 VIII 1953 – 30 IX 1954 – CW MO w Słupsku, Wydział Szkolenia, Jednostki szkolenia (kierownik).
- 2) 1 X 1954 – 13 XII 1954 – OSO MO Szczytno, Cykl historii (wykładowca).
- 3) 14 XII 1954 – 28 II 1967 – OSO MO Szczytno, służba w MO.
- 4) 1 III 1967 – 20 VII 1968 – Oficerska Szkoła Operacyjna nr 2 w CSW MSW, Legionowo.
- 5) 1 XI 1967 – 31 V 1972 – CW MSW Legionowo, Wydział I (starszy wykładowca).
- 6) 1 VI 1972 – 31 VII 1972 – MSW Warszawa, Departament II, Wydział IX (starszy inspektor)³.
- 7) 1 VIII 1972 – 31 I 1973 – MSW Warszawa, Departament II, Wydział VIII (starszy inspektor)⁴.
- 8) 1 II 1973 – 15 X 1986 – WSO Legionowo, Cykl VII (kierownik), płk MO.⁵

Jako funkcjonariusz MSW i nauczyciel zatrudniony w WSO w Legionowie Marian Opiński specjalizował się w kwestiach niejawnej działalności organów bezpieczeństwa, jak praca operacyjna, pozyskiwanie kandydatów na tajnych współpracowników oraz współpraca z tajnymi agentami. Jest on współautorem dwóch broszur i autorem jednej zarejestrowanych przez IPN:

- 1) IPN Kr 0179/13. Artur Radomski, Henryk Opiński, *Analiza operacyjna w pracy Służby Bezpieczeństwa*. Warszawa: Departament Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego MSW, 1972;
- 2) IPN Kr 0179/6. Artur Radomski, Henryk Opiński, *Praca z tajnymi współpracownikami*. Warszawa: Departament Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego MSW, 1971.
- 3) IPN Łd Pf 16/831. Henryk Opiński, *Psychologiczne aspekty pozyskiwania kandydatów na tajnych współpracowników*, Centrum Wyszkożenia MSW, Legionowo 1969.

Na temat Henryka Opińskiego jako polonisty szczycieńskich liceów – Liceum Ogólnokształcącego i Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących – wiadomo

³ Wydział IX Departamentu II MSW zajmował się pracą kontrwywiadowczą wśród pracowników polskiego transportu zagranicznego (drogowego, kolejowego, lotniczego, rzeczno i morskiego) oraz załóg transportowych krajów kapitalistycznych przybywających do Polski.

⁴ Wydział VIII Departamentu II MSW zajmował się kontrolą kontrwywiadowczą pracowników obcych ambasad i urzędów konsularnych oraz zdobywaniem z tych terenów informacji wywiadowczych.

⁵ Dane na podstawie *Biuletynu Informacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu*; <https://katalog.bip.ipn.gov.pl/informacje/58258> (27 I 2025).

niewiele. W archiwum Szkoły zachowało się 7 dokumentów, które ilustrują przede wszystkim niedługi przebieg jego zatrudnienia jako nauczyciela i posiadane wykształcenie. Są to:

- 1) Umowa o pracę zawarta przez dyrektora Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie, Michała Mazura (1913–1984), z Henrykiem Opińskim jako nauczycielem języka polskiego na okres od 1 IX 1957 do 30 IX 1957.
- 2) Pismo (sygn. O-II-9a/240/57) z 17 IX 1957 kierowniczkii Oddziału Wydziału Oświaty PWRN w Olsztynie, M. Wyczółkowskiej, do Dyrekcji Szkoły Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie, zatwierdzające „umowę o pracę zawartą przez Dyрекcję z ob. Henrykiem Opińskim na stanowisko nauczyciela tamt.[ejszej]⁶ Szkoły na czas od dnia 1 września 1957 r. do dnia 30 września 1957 r. w wymiarze 15 godzin nauczania tygodniowo z wynagrodzeniem (...) w wysokości 52 zł miesięcznie za jedną godzinę zajęć tygodniowo”.
- 3) Umowa o pracę z 1 września 1964 roku zawarta przez zastępcę inspektora szkolnego Jerzego Wojciechowskiego i dyrektora Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących, Albina Budzyńskiego (1913–1984), z Henrykiem Opińskim jako nauczycielem języka polskiego na okres od 1 IX 1964 do 31 VIII 1965.
- 4) Umowa dodatkowa o pracę z 1 września 1964 roku zawarta przez dyrektora Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących, Albina Budzyńskiego, z Henrykiem Opińskim jako nauczycielem języka polskiego na okres od 1 IX 1964 do 30 X 1964 roku.
- 5) Zaświadczenie wystawione przez Szkołę Oficerską w Szczytnie z 11 września 1964 (sygn. KS 130/64), z którego wynika, że Henryk Opiński, zamieszkały w Szczytnie w domu przy ul. Kazimierza Pułaskiego, „jest zatrudniony w Szkole Oficerskiej MO w Szczytnie na stanowisku wykładowcy od dnia 1. VIII 1953 r.”. Informacja ta stoi w sprzeczności z danymi IPN, który wskazuje datę 1 października 1954 jako początek pracy w SOMO w Szczytnie.
- 6) Odpis z odpisu dyplomu ukończenia studiów przez Henryka Opińskiego z 17 września 1964 roku.
- 7) Podanie Henryka Opińskiego z 15 stycznia 1965 do dyrektora Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Szczytnie, w którym prosi on o rozwiązanie umowy o pracę z dniem 1 lutego 1965 w związku z otrzymaniem przez niego zatrudnienia w Warszawie.

Z nekrologu zamieszczonego w „Gazecie Wyborczej” wynika, że Henryk Opiński miał stopień naukowy doktora, a jego żoną była Jolanta Opińska. Zmarł we wtorek 17 stycznia 2023 roku.

⁶ Uzupełnienie w nawiasie kwadratowym pochodzi ode mnie.

ANEKS FOTOGRAFICZNY⁷

Z ŻYCIA SZKOŁY

**Ryc. 1. Widok na budynek szkoły, w której w latach 1946–1970 funkcjonowało m.in. Liceum Ogólnokształcące i Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych/Pracujących i w którym Henryk Opiński nauczał języka polskiego w latach 1957 i 1964/1965.
Szczytno, ul. Jana Kasprowicza 1.**

⁷ Ryciny bez podanego źródła pochodzą z archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie.

Opiński Henryk
naucz. kontraktowy
Liceum Ogólnokształcącego w Korytnicy

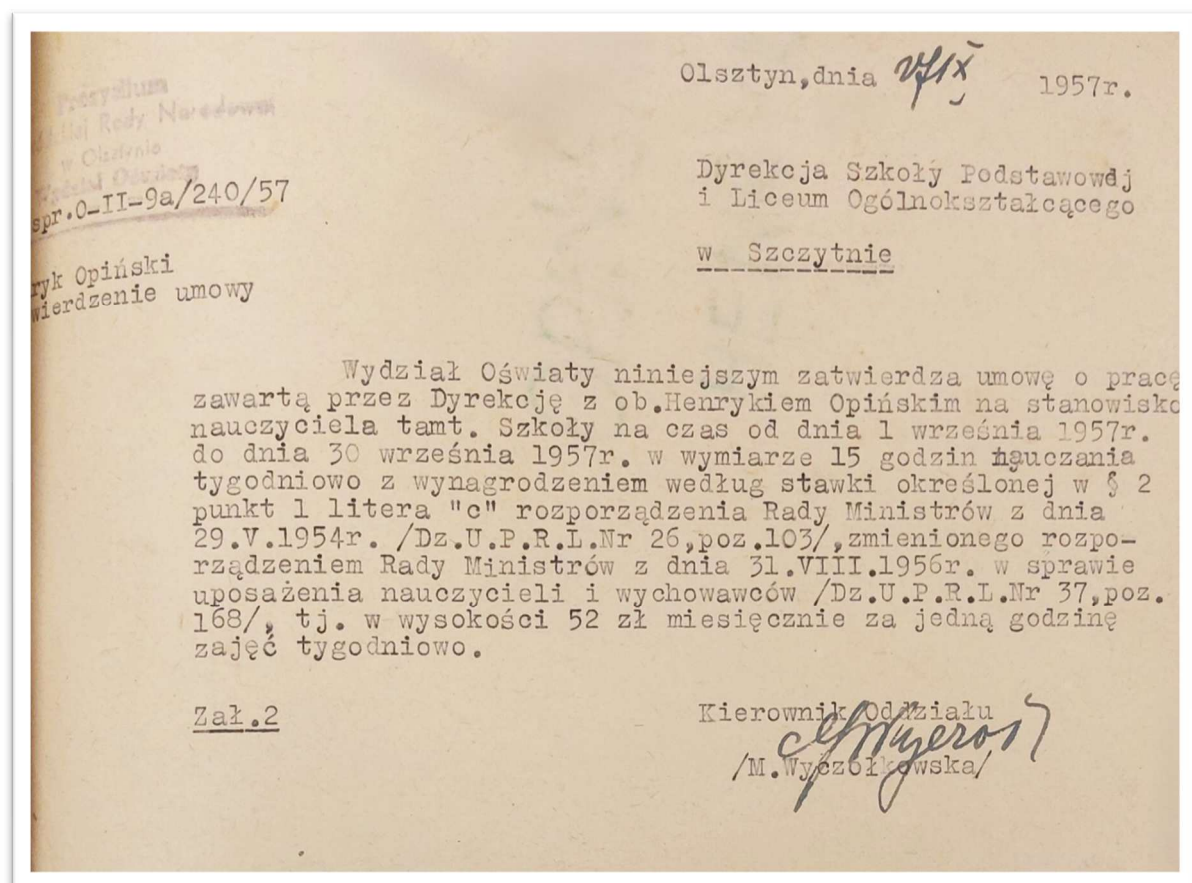
Hydysiat Oswiaty
P.H.R.N. w Ostrołęce

Powołuję Obywatela/ka/ za Jego/Jej/zgodą do pracy *4. charakteru*
naucz. / polsk. jęz. na okres od dnia *1. IX 1957* do *30. IX 1957*
 w charakterze kontraktowego *nauczyciela*
 na warunkach określonych w art. 6 i 7 i ustawy z dnia 27 kwietnia 1956 r.
 o prawach i obowiązkach nauczycieli/Dz.U.P.R.L.Nr.12, poz. 53/*pisownia*
 1/z obowiązkiem pełnienia zajęć w wymiarze *15* godzin zasa-
 dniczych i godzin nadliczbowych tygodniowo w okresie od
 do
 2/z obowiązkiem pełnienia zajęć w wymiarze godz. zasa-
 dniczych i godzin nadliczbowych tygodniowo w okresie od dnia
 do dnia
 3/z wynagrodzeniem miesięcznym/niepełnym wymiaru zajęć obowiązkowych
 według stawki określonej w § 2 pkt. lit. rozporządzen-
 iem Rady Ministrów z dnia 29.VI.1954 r./Dz.U.Nr.2
 poz.103/z późniejszymi zmianami, podwyższonej o procent stosowni-
 do § tegoż rozporządzenia wraz z odpowiednimi dodatkami przysługuj-
 4/oraz wynagrodzeniem za godziny nadliczbowe w wysokości *52 zł*
 miesięcznie za 1 godzinę nadliczbową tygodniowo.
 5/z wynagrodzeniem przy, niepełnym/wymiarze zajęć obowiązkowych...
 w wysokości zł miesięcznie za jedną godzinę
 /nauczania, zajęć
 tygodniowo.
 świetlicowych i.t.d./
 6/z zastrzeżeniem, że w okresie pierwszych trzech miesięcy od daty
 doręczenia niniejszego pisma umowa może być rozwiązana wobec odmowy zat-
 wierzenia jej przez *P.H.R.N. - Hydysiat Oswiaty* w tym przypadku rozwiązanie
 umowy następuje z końcem miesiąca, w którym Obywatel/ka/ zostanie zawiad-
 omy/a/o odmowie zatwierdzenia umowy o *pracę*
 w celu objęcia obowiązków służbowych zgłosi się Obywatel/ka
4. charakteru Liceum Ogólnokształcącego w Korytnicy

[Podpis]
 /podpis pracownika/

[Podpis]
 /dyrektor szkoły/

Ryc. 2. Umowa o pracę zawarta z Henrykiem Opińskim
 przez Michała Mazura na czas od 1 IX-30 IX 1957.

Ryc. 3. Zatwierdzenie umowy o pracę z Henrykiem Opińskim przez Wydział Oświaty PWRN w Olsztynie z 17 IX 1957.

o d p i s z o d p i s u

Godło państwa. D Y P L O M U K O Ń C Z E N I A S T U D I O W
W Y S Z Y C H

Fotografia zabezpieczona pieczęcią z godłem państwa i napisem
w otoku: Uniwersytet Warszawski. Transkrypcyjny podpis, nieczytelny.
Uniwersytet Warszawski. Nr 1060/37447/63. D Y P L O M.
Ob. Henryk Marian Opiński, urodzony dnia 20 stycznia 1931 r.
w Rakowie Małym, po odbyciu studiów wyższych w latach 1958/59-
-1960/61 specjalizując się w zakresie pedagogiki i złożeniu
egzaminu dyplomowego z wynikiem dobrym otrzymał w dniu 29 listo-
pada 1962 r. D Y P L O M U K O Ń C Z E N I A S T U D I O W W Y S Z Y C H stopnia drugiego
na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego i uzyskał
tytuł magistra pedagogiki. Rektor /-/- St. Turpki. Pieczęć okrągła
z godłem państwa i napisem w otoku: Uniwersytet Warszawski w Wars-
zawie. Dziekan /-/- R. Wroczyński. Warszawa, dnia 2 stycznia 1963 r.

Zgodność odpisu z oryginałem stwierdzam, Sekretarz U.W. Pieczęć
okrągła z godłem państwa i napisem w otoku: Uniwersytet Warszaw-
ski w Warszawie. Warszawa, dnia 21.II.1963 r.

Zgodność niniejszego odpisu z odpisem stwierdzam:

Szczytno, dnia 17.IX.64 r.

Dyrektor Liceum

Albin Bulczyński/

Ryc. 4. Odpis z odpisu dyplomu ukończenia studiów pedagogicznych przez Henryka Opińskiego.

Szczytno, dnia 1 09.64

Ob..... mgr. Opiński Henryk
 naucz. jęz. pol. w Liceum Opat.
 dla Proe. w Szczytnie

UMOWA O PRACĘ

Pracujemy Obywatela/ka/ do pracy w Lic. Opat. dla Proe.

na okres od 1 IX 1964 do 31 VIII 1965 r.

na warunkach określonych w instrukcji Ministerstwa Oświaty z dnia 15 września 1960 r. w sprawie stosunku pracy nauczycieli kontraktowych /Dz.U.Min.Oświaty 12 poz. 63/ i powierzam obowiązki nauczyciela w wymiarze godzin zasadniczych /kontraktowych/ i godzinach nadliczbowych z tym, że liczba godzin nadliczbowych w ciągu roku szkolnego może być zmniejszona lub zwiększona bez potrzeby wypowiedziania warunków umowy o pracę, o ile organizacja pracy w szkole uzasadnia zmniejszenie lub zwiększenie godzin nadliczbowych.

Do pracy należy zgłosić się w dniu 1.09.64 r.

..... 20-0116 Prac

/miejsce pracy i adres/

W czasie trwania umowy o pracę będzie Obywatel/ka/ otrzymywał/a/ wynagrodzenie określone w obowiązujących przepisach prawnych dla odpowiedniej kategorii nauczycieli mianowanych.

Stosunek pracy z Obywatel/ka/ zostanie zawiązany w formie umowy o pracę, a nie przez mianowanie z powodu

..... /określić powód/

.....

tj. na zasadzie art. 6 ust. 2 lit. ust. 3, 4 z dnia 27 kwietnia 1956 r. o pracach i obowiązkach nauczycieli /Dz.U.Nr. 12 poz. 63/

2 wypł. w p. skł. 1450 + 145 = 1595 : 21 = 76 - 25.

Wyrażam zgodę na zawarcie umowy o pracę na powyższych warunkach. Potwierdzam dobrać 1 egz. niniejszej umowy w dniu /Z-ca Inst. Szkolnego/

oraz oświadczam, że zapoznałem/am się z postanowieniami powołanej w umowie instrukcji. /podpis pracodawcy/ mgr. Jerzy Wojciechowski

..... /podpis pracownika/

Data objęcia obow. służbowych 1 IX 64

..... /podpis dyrektora/

Ryc. 5. Umowa o pracę na okres od 1 IX 1964 do 31 VIII 1965 zawarta z Henrykiem Opińskim przez Jerzego Wojciechowskiego i Albina Budzyńskiego.

Urząd Oświatowy
dla Pracujących
w Szczecinie

Umowa dodatkowa

Szczecino, dnia 1. IX 1964

mgr Opiński Henryk
naucz. jss. polskiego

UMOWA O PRACĘ

Przyjmuje Obywatela/ka/ do pracy w Lic. Ogól. dla Prac.
w Szczecinie
na okres od 1. IX 64 do 30. X 64.

na warunkach określonych w Instrukcji Ministerstwa Oświaty z dnia 15 września 1960r. w sprawie stosunku pracy nauczycieli kontraktowych /Dz.U.Min.Oświaty Nr.14, poz.261/ i powierzam obowiązki nauczyciela w wymiarze 4 godzin zasadniczych /kontraktowych/ i 4 godzinach nadliczbowych z tym, że liczba godzin nadliczbowych w ciągu roku szkolnego może być zmniejszona lub zwiększona bez potrzeby wypowiedzania warunków umowy o pracę, o ile organizacja pracy w szkole uzasadnia zmniejszenie lub zwiększenie godzin nadliczbowych.

Do pracy należy zgłosić się w dniu 1. IX 64
20. dla Prac. w Szczecinie
/miejsce pracy i adres/

W czasie trwania umowy o pracę będzie Obywatel/ka/ otrzymywał/a wynagrodzenie określone w obowiązujących przepisach prawnych dla odpowiedniej kategorii nauczycieli mianowanych.

Stosunek pracy z Obywatel/ka/ zostanie zawieszony w formie umowy o pracę, a nie przez mianowanie z powodu

/określić powód/

t.j. na zasadzie art.6 ust.2 lit. C ust.3,4 z dnia 27 kwietnia 1956r. o pracach i obowiązkach nauczycieli /Dz.U.Nr.12 poz.63/

Wyrażam zgodę na zawarcie umowy o pracę na powyższych warunkach. Potwierdzam odbiór i egz. niniejszej umowy w dniu 1. IX 64 oraz oświadczam, że zapoznałem/am się z postanowieniami powołanej w umowie instrukcji.

/podpis pracodawcy/

Data objęcia obaw. służbowych

/podpis pracownika/

/podpis dyrektora/

Ryc. 6. Umowa dodatkowa o pracę na okres od 1 IX do 30 X 1964 zawarta z Henrykiem Opińskim przez Albina Budzyńskiego.

**SZKOŁA OFICERSKA
W SZCZYTNIE**

158/64

11 IX 1964 r.

ZASWIADCZENIE

świadczą, że Ob. Opiński Henryk (imię i nazwisko)

zamieszkały/a Szczytno ul. Pułaskiego

zatrudniony/a w Szkole Oficerskiej MO w Szczytnie (nazwa zakładu pracy)

stanowisku wykładowcy od dnia 1. VIII 1953 r.

procent miesięczne (określić brutto czy netto)

zaświadczenie wydaje się w celu przedłożenia Władzom Wskazyju

 (pieczętka i podpis)

11 Zam. 344/ZW P. Zaświadczenie pracy.
ZA - 6.2.62 - 35.450 bl. à 100 k.

Ryc. 7. Zaświadczenie o zatrudnieniu Henryka Opińskiego w SOMO w Szczytnie.

Krynów, 15. V. 1865 r.

Do Dysechji Licum obla Przemyskiej
w Krynów

Podam

W związku z podjęciem
pracy w Krynówie przyjmuję prośbę
o rozwiązanie umowy o pracę z dniem
1. V. 1865 r.

Z szacunkiem

mgr Henryk Opiński

Ryc. 8. Podanie Henryka Opińskiego w sprawie rozwiązania umowy o pracę.

NEKROLOG

Z głębokim smutkiem zawiadamiam, że w dniu 17.01.2023 roku
odszedł w wieku 92 lat niezastąpiony Mąż, Ojciec, Przyjaciel

dr Henryk Opiński

Miał niezwykle dar zjednywania sobie ludzi i pielęgnowania przyjaźni,
Człowiek o wielkim sercu i otwartości na świat, kochał życie i Nas,
zawsze pełen optymizmu i wiary w Rodzinę.

Będiesz zawsze w naszych sercach,

żona Jolanta z Rodziną

Ryc. 9. Nekrolog dra Henryka Opińskiego opublikowany w „Gazecie Wyborczej”.

Źródło: <https://nekrologi.wyborcza.pl/0,11,,554109,Henryk-Opiński-nekrolog.html> (27 I 2025)

*Archiwalny materiał kadrowy LO zeskanowała Anna Tobolewska
Biogram napisał i całość opracował dr hab. Grzegorz Ojcewicz*